This article was downloaded by: [University of Illinois at Urbana-Champaign]

On: 13 March 2015, At: 05:14

Publisher: Taylor & Francis

Informa Ltd Registered in England and Wales Registered Number: 1072954 Registered office: Mortimer House, 37-41 Mortimer Street, London W1T 3JH, UK

Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and subscription information: <http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Kompletterande anmärkningar till professor Törnebohms beriktiganden

P. J. Holmquist

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: P. J. Holmquist (1908) Kompletterande anmärkningar till professor Törnebohms beriktiganden, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 30:7, 481-482, DOI: [10.1080/11035890809445604](https://doi.org/10.1080/11035890809445604)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035890809445604>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages,

and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Kompletterande anmärkningar till professor TÖRNEBOHMS beriktiganden.

Af

P. J. HOLMQUIST.

I ofvanstående beriktigande medgifver professor TÖRNEBOHM, att han vid sin i förra häftet af denna tidskrift mot mig riktade kritik förbisett, att min ställning till den omdebatterade frågan är väsentligen en annan än den af honom förutsatta, men uttalar tillika, att jag icke kan fritaga mig från skuld till detta missförstånd, då det yttrande, som prof. TÖRNEBOHM tagit till utgångspunkt för sin kritik, verkligen synes innebära den af honom ogillade åsikten.

Till försvar mot denna förebräelse, att i en vetenskaplig debatt hafva uttalat mig obetänksamt eller tvetydigt, får jag emellertid framhålla, att ifrågavarande sats — »att de superkrustala arkeiska bildningarna sakna botten»¹ — naturligtvis måste ses i det sammanhang, i hvilket den står och i sammanhang med de betingelser, som i öfrigt och särskildt på sidorna 342—343 och 346—347 i den kritiserade uppsatsen af mig närmare utvecklats. Sedd i och för sig, utan detta sammanhang, måste ifrågavarande sats gifvetvis förefalla allt för generaliserad, särskildt därför att det ännu icke kan sägas vara tillräckligt utredt, huru de *superkrustala gneiserna* (Södermanlands grå paragneiser och en del af järngneisen) förhålla sig gent emot gneisgraniterna. Jag tror likväl, att om prof. TÖRNEBOHM mera beaktat, att frågan om gneisgraniternas ställning i det äldre urberget verkligen med skäl kan ses från de af mig förfäktade synpunkterna, så skulle säkerligen mitt omstridda yttrande icke förefallit så oberättigadt eller obegripligt.

Hvad beträffar frågan om Upsala-Salagraniterna, så kan den af prof. TÖRNEBOHMS i beriktigandet gifna intressanta upplysningen i hvarje fall icke gälla *Arnögraniten*, hvilken icke blott i kartframställningen år 1880 sammanförts med gneisgraniterna utan ock i denna tidskrift år 1883 af prof. TÖRNEBOHM betecknats såsom »antagligen äldre än traktens granulitiska bergarter.»² Det viktiga i denna sak

¹ G. F. F. 29: 336.

² G. F. F. 6: 339.

är just, att prof. TÖRNEBOHM under en tid ansett sig kunna sammanföra dessa graniter och de s. k. äldre gneisgraniterna, men att andra, prof. TÖRNEBOHM själf och efterföljande forskare stannat vid att uppfatta dem såsom afgjort yngre än porfyr-leptitformationen. Man kan nämligen däraf draga en rätt sannolik slutsats angående det verkliga afståndet i bildningstid och bildningssätt emellan dessa graniter och våra öfriga gneisgranitiskt utvecklade urgraniter.

Den divergens, som yppat sig emellan prof. TÖRNEBOHMS och min uppfattning i de berörda urbergsfrågorna, har sitt ursprung i en olikhet i tydningen af gneisgraniternas geognosi. I öfrigt sammanfaller min uppfattning *rörande själfta tolkningen* af det arkeiska observationsmaterialet i hufvudsak nära med prof. TÖRNEBOHMS. Jag har ock ofta vid ingående studium af prof. TÖRNEBOHMS framställningar af urberget fått anledning att erkänna deras öfverlägsenhet och draga nytta af deras utomordentliga innehållsrikedom.